

Medfinansieret af
Den Europæiske Union

RAPPORT

OM INTEGRATION AF KULTUREL
KOMPETENCE I ERHVERVSUDDANNELSER
INDEN FOR SUNDHEDSOMRÅDET

Udarbejdet af ::

SDC3-VET

Integrating Cultural Competence Into Social
and Healthcare Vet education

Co-funded by
the European Union

Dette arbejde er licenseret under CC BY-NC-SA 4.0. For at se en kopi af denne licens, besøg <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Finansieret af Den Europæiske Union. Synspunkter og meninger, der udtrykkes, er dog kun forfatterens/forfatterernes
og afspejler ikke nødvendigvis Den Europæiske Union eller Styrelsen for Videregående Uddannelser.
Hverken Den Europæiske Union eller den bevilgende myndighed kan holdes ansvarlig for dem.

**Medfinansieret af
Den Europæiske Union**

Indhold

Rapport om integration af kulturel kompetence i de erhvervsrettede sundhedsuddannelser	1
Introduktion til rapporten.....	1
Baggrundsinformation	1
Respondenternes roller i erhvervsuddannelserne	1
Respondenternes års erfaring inden for deres felt/studie	3
Deltagelse i ikke-formel træning i kulturel kompetence	4
Kulturel kompetence	5
Opfattet betydning af kulturel kompetence i sundhedsuddannelser	5
Integration af kulturel kompetence af undervisere.....	6
Integration af kulturel kompetence for elever	7
Emner om kulturel kompetence	9
Udfordringer med at integrere kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet.....	10
Foretrukne træningsressourcer til at støtte integration af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser	11
Yderligere træningsressourcer foreslået af deltagerne	15
Interesse i at deltage i et træningsprogram om kulturel kompetence.....	15
Eksempler på integration af kulturel kompetence i sundhedsuddannelser og -praksis	16
Forslag til forbedring af integrationen af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet.....	18
Sammenfatning af anbefalinger: Forbedring af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet.....	20
Desk research.....	27

Indledning

Del A i denne rapport præsenterer resultaterne af et spørgeskema, der har til formål at vurdere den nuværende bevidsthed, uddannelsesbehov og udfordringer i forbindelse med integrationen af kulturel kompetence i erhvervsuddannelsernes læseplaner for sundhedsområdet. Undersøgelsen blev gennemført inden for rammerne af Erasmus+-projektet *Integrating Cultural Competence into Social and Healthcare VET Education Aligned with SDG-3*. Del B repræsenterer resultaterne af en desk research udført af de tre partnere på lokalt (Danmark, Cypern og Spanien) og europæisk niveau.

Kulturel kompetence i sundhedsvæsenet refererer til udbyderes og institutioners evne til at forstå, værdsætte og effektivt reagere på patienternes og borgernes kulturelle og sproglige behov. Det omfatter anerkendelse og respekt for mangfoldighed i værdier, overbevisninger og adfærd og kræver tilpasning af sundhedsydelser, så de passer til patienternes sociale, kulturelle og sproglige kontekst (Betancourt et al., 2002).

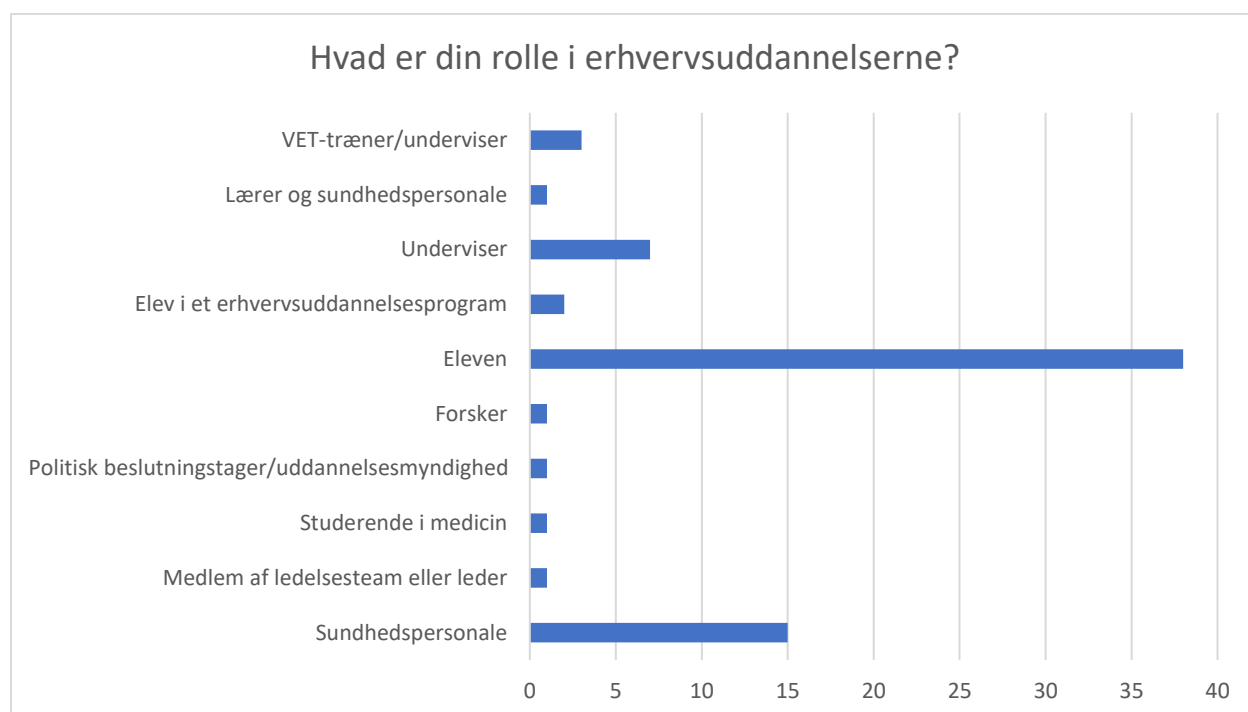
I alt 70 deltagere fra Cypern (20), Danmark (33) og Spanien (17) bidrog til denne undersøgelse. Deres indsigt vil bidrage til udviklingen af målrettet undervisningsmateriale og ressourcer, der fremmer kulturelt kompetent praksis i erhvervsuddannelserne inden for sundhedsområdet og støtter opfyldelsen af mål 3 for bæredygtig udvikling: Sundhed og trivsel.

Del A: Spørgeskemaer til undersøgelsen

Baggrundsinformation

Respondenternes roller i erhvervsuddannelserne

I alt **70 respondenter** deltog i undersøgelsen og repræsenterede en bred vifte af roller inden for erhvervsuddannelses- og sundhedssektoren. Fordelingen af roller er som følger:

Vigtige observationer:

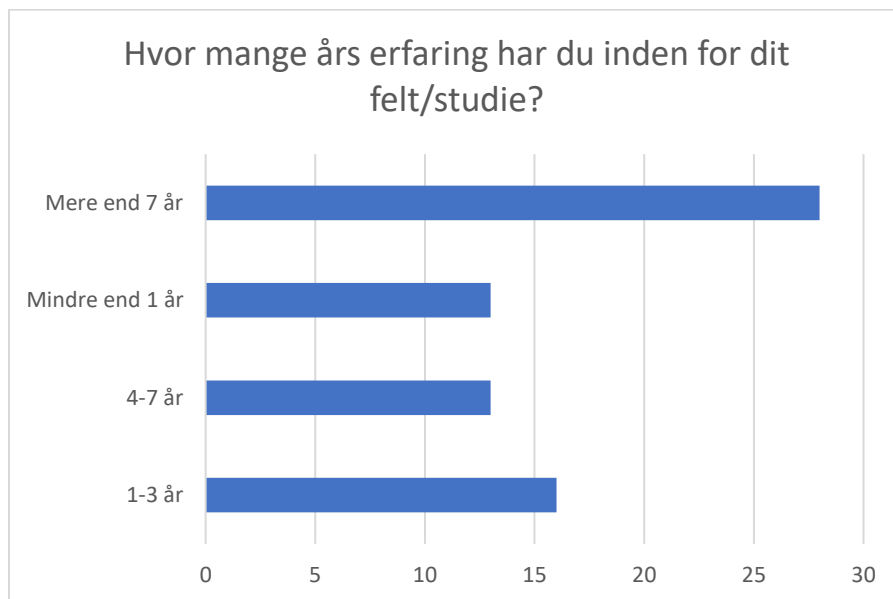
- Elever udgjorde den største respondentgruppe med mere end halvdelen (54 %) af alle deltagere. Dette indikerer et stærkt engagement og interesse blandt eleverne, som er de primære modtagere af kulturel kompetencetræning.
- Sundhedspersonale udgjorde den næststørste gruppe (21 %), hvilket afspejler relevansen af kulturel kompetence i klinisk praksis.
- Tilsammen 13 % af respondenterne identificerede sig som lærere, erhvervsuddannelseslærere eller undervisere, hvilket understreger, at det er en vigtig gruppe, der vil påvirke, hvordan kulturel kompetence undervises og implementeres.
- De resterende roller (ledelse, politiske beslutningstagere, forskere osv.) var repræsenteret af individuelle respondenter, hvilket tyder på begrænset, men værdifuldt input fra beslutningstagere og strategiske interessenter.

Konsekvenser:

Elevernes dominans giver værdifuld indsigt i elevernes perspektiver og forventninger, men antyder også behovet for yderligere at engagere institutionsledere, beslutningstagere og undervisere - da de spiller kritiske roller i udviklingen af læseplaner og implementeringen af politikker. En mere afbalanceret deltagelse i fremtidige undersøgelser vil støtte bredere institutionelle ændringer og bæredygtig integration af kulturel kompetence i erhvervsuddannelserne.

Respondenternes års erfaring inden for deres felt/studie

Deltagerne blev bedt om at angive deres erfaringsniveau inden for deres respektive områder eller studier. Fordelingen på tværs af de fire erfaringskategorier er som følger:

Vigtige observationer:

- Den største gruppe (28 respondenter eller 40 %) rapporterede, at de havde mere end 7 års erfaring, hvilket indikerer en stærk repræsentation af erfarne fagfolk som f.eks. sundhedspersonale, undervisere eller trænere.
- I alt 29 respondenter (lidt over 41 %) rapporterede 1-3 års eller mindre end 1 års erfaring, hvilket tyder på en betydelig tilstedeværelse af elever og fagfolk i begyndelsen af deres karriere.
- 13 respondenter (19%) befinder sig midt i karrieren (4-7 år)

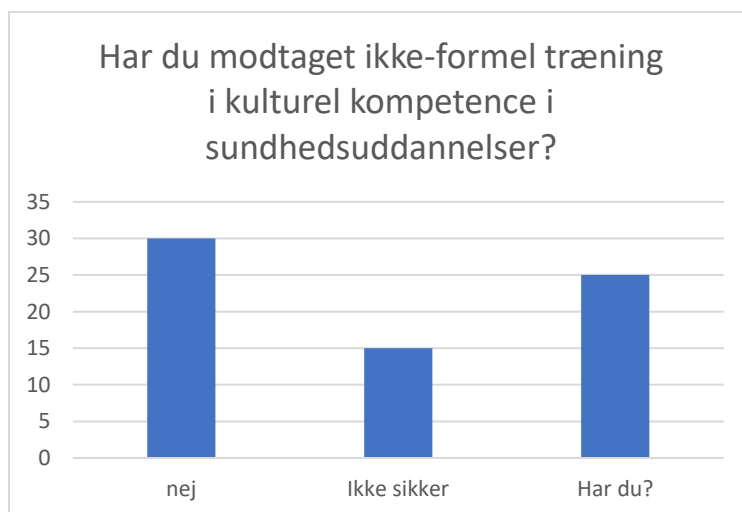
Konsekvenser:

- Erfaringsfordelingen viser en afbalanceret blanding af nye og erfarne fagfolk, hvilket er værdifuldt for at designe træning, der både er introducerende og avanceret.

- Den stærke tilstedeværelse af meget erfarne personer tyder på et solidt fundament for peer-ledede mentorordninger eller samskabelse af bedste praksis inden for kulturel kompetence.
- Uddannelsesprogrammer bør være fleksible for at imødekomme de forskellige læringsbehov:
  - o Ny-opstartede, som kan have brug for grundlæggende viden og anvendte færdigheder,
  - o Professionelle midt i karrieren, som kan have gavn af casebaseret eller kontekstspecifik læring, og
  - o Erfarende, som kan bidrage med indsigt og påtage sig roller som facilitatorer eller forandringsagenter for kulturel kompetence i deres institutioner.

Deltagelse i ikke-formel træning i kulturel kompetence

Respondenterne blev spurgt, om de havde modtaget ikke-formel træning (f.eks. workshops, onlinekurser, seminarer) relateret til kulturel kompetence i sundhedsuddannelser. Svarene er som følger:

Vigtige observationer:

Spørgsmålet, "Har du?" skal forstås som et "ja"

- **30 respondenter (43%)** angav, at de **ikke havde modtaget nogen ikke-formel** uddannelse, hvilket understreger et klart hul i tilgængelige, uformelle læringsmuligheder på dette område.
- **25 respondenter (36%)** rapporterede, at de havde modtaget en sådan uddannelse, hvilket tyder på et rimeligt niveau af eksponering - men endnu ikke udbredt integration - af kulturelt kompetenceindhold uden for formelle læseplaner.
- **15 respondenter (21 %)** var **usikre**, hvilket kan tyde på manglende klarhed over, hvad der kvalificerer som "ikke-formel uddannelse", eller afspejle den implicitte eller uformelle karakter af nogle læringserfaringer.

Konsekvenser:

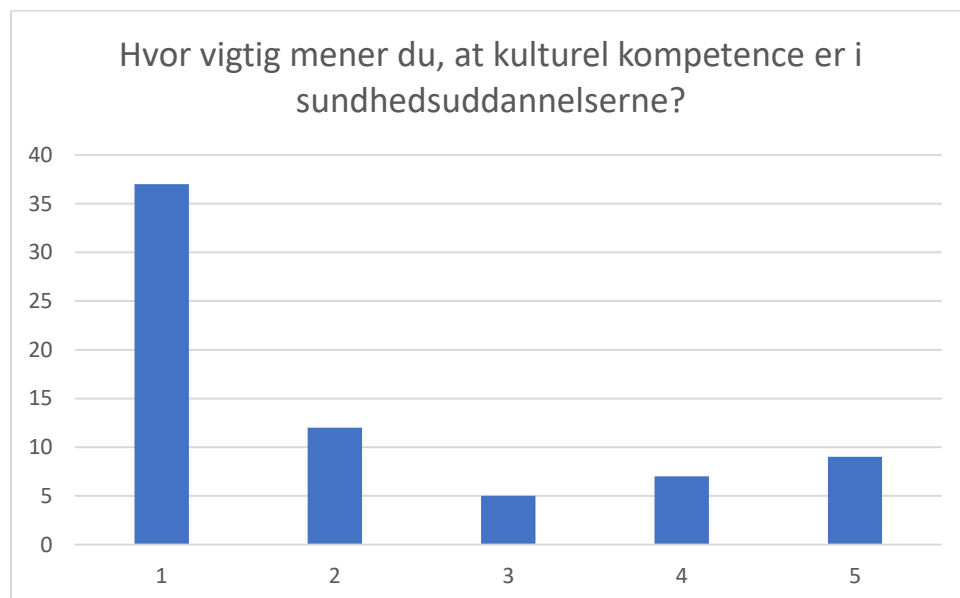
- Der er betydelig plads til at **udvide ikke-formelle uddannelses tilbud** om kulturel kompetence, især rettet mod elever og fagfolk på begynderniveau, som måske endnu ikke møder dette indhold i formelle studier.
- Usikkerheden blandt nogle deltagere tyder på, at der er behov for **bedre at definere og fremme**, hvad der udgør ikke-formel kvalitetsuddannelse i kulturel kompetence (f.eks. certificerede webinarer, akkrediterede workshops, samfundsbase ret uddannelse).
- Fremtidige initiativer bør sigte mod både at **øge tilgængeligheden** og **forbedre synligheden** af relevante uddannelsesprogrammer, samtidig med at det sikres, at de er tydeligt brandede og let genkendelige for eleverne.

Kulturel kompetence

Opfattet betydning af kulturel kompetence i sundhedsuddannelser

Deltagerne blev bedt om at vurdere vigtigheden af kulturel kompetence i forbindelse med sundhedsuddannelser. Fordelingen af svarene er vist nedenfor:

Vigtige observationer:

- Et klart flertal - 37 respondenter (53 %) - vurderede, at kulturel kompetence er af største vigtighed i sundhedsuddannelserne.
- Yderligere 12 respondenter (17%) valgte "Nogle", hvilket betyder, at 70% samlet set ser kulturel kompetence som vigtig i nogen grad.
- Et lille antal udtrykte neutral (7 %) eller lav grad af vigtighed (10 %), mens 9 respondenter (13 %) mente, at det slet ikke er vigtigt.

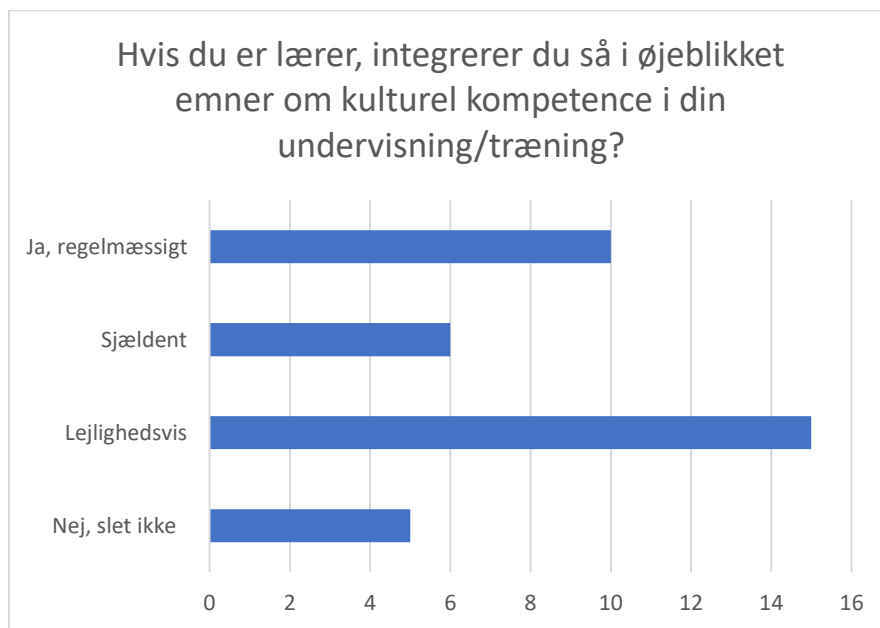
Konsekvenser:

- Den høje grad af anerkendelse af den kritiske rolle, som kulturel kompetence spiller, er opmuntrende, især fordi det stemmer overens med bestræbelserne på at integrere mangfoldighedsfølsom praksis i erhvervsuddannelsernes læseplaner.
- Men det faktum, at over 25 % af deltagerne enten vurderede dens betydning som lav eller var neutrale, peger på et fortsat behov for bevidstgørelse og evidensbaseret viden om kulturel kompetence.

- Uddannelsesinteressenter bør sikre, at kulturel kompetence ikke behandles som valgfrit eller supplerende, men snarere indlejres på tværs af læringsmoduler og praksisbaserede erfaringer i sundhedsuddannelserne.

Integration af kulturel kompetence hos undervisere

Dette spørgsmål var specifikt rettet mod respondenter, der identificerede sig som undervisere eller trænere, for at forstå, i hvilket omfang de i øjeblikket integrerer emner om kulturel kompetence i deres uddannelsespraksis. Svarene er som følger:

Vigtige observationer:

- 15 lærere (39%) rapporterede om lejlighedsvis integration af kulturel kompetence, hvilket tyder på en vis bevidsthed og interesse, men sandsynligvis uden systematisk inddragelse i undervisningsplanlægningen.
- Kun 10 respondenter (26 %) angav, at de regelmæssigt integrerer kulturel kompetence i deres undervisning, hvilket understreger en relativt lav grad af fuld integration.
- I alt 11 respondenter (29%) svarede "sjældent" eller "slet ikke", hvilket peger på eksisterende huller i uddannelse, ressourcer eller institutionel støtte.

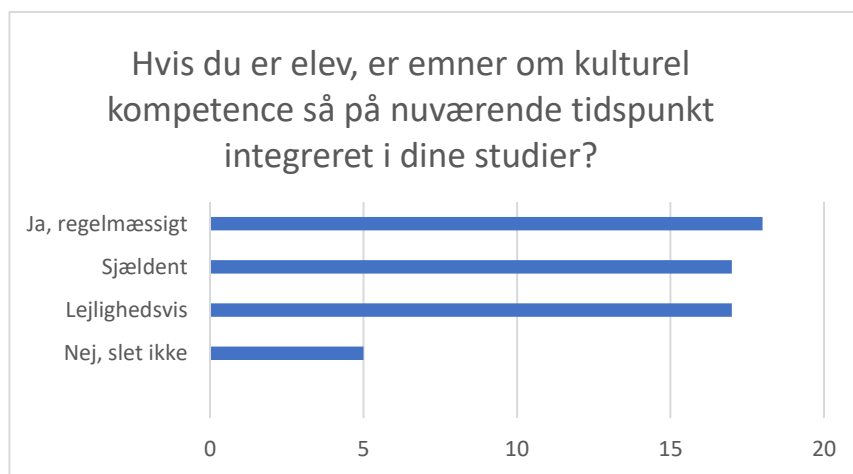
Konsekvenser:

- Disse resultater viser, at selv om der er en voksende bevidsthed blandt undervisere, er den systematiske og konsekvente inddragelse af kulturel kompetence fortsat begrænset.
- Barrierer som pensumbegrænsninger, manglende uddannelse og fravær af strukturerede materialer kan forhindre en mere regelmæssig integration.

- Dette understreger behovet for, at projektet udvikler og udbreder tilgængelige, brugsklare undervisningsværktøjer - såsom casestudier, lektionsplaner og modulære ressourcer - der støtter undervisere i at integrere kulturel kompetence på tværs af fag og aktiviteter.

Integration af kulturel kompetence for elever

Dataene afspejler svar fra 57 elever, der besvarede spørgsmålet: "Hvis du er elev, er emner om kulturel kompetence så på nuværende tidspunkt integreret i dine studier?" Svarfordelingen er som følger:

Vigtige observationer:

- Omkring en tredjedel af de studerende (31,6 %) rapporterede, at kulturelle kompetenceemner regelmæssigt integreres i deres studier, hvilket indikerer, at dette indhold for nogle programmer er en etableret del af læseplanen.
- Næsten 60 % af respondenterne (59,6 %) rapporterede kun lejlighedsvis eller sjældent integration af kulturelle kompetenceemner, hvilket tyder på inkonsekvent eller begrænset eksponering på tværs af programmer.
- Et lille, men bemærkelsesværdigt mindretal (8,8 %) angav, at der slet ikke var nogen integration af emner om kulturel kompetence i deres studier, hvilket understreger huller i pensumdækningen.

Konsekvenser:

- Det faktum, at mindre end en tredjedel af eleverne oplever regelmæssig inddragelse af kulturel kompetence, peger på en betydelig mulighed for uddannelsesinstitutioner til at styrke og standardisere pensumindhold på dette område.
- Den høje andel af elever med lejlighedsvis eller sjældent eksponering tyder på variation i, hvordan kulturel kompetence behandles, hvilket kan føre til ujævnt beredskab blandt fremtidige sundheds- og socialfagfolk.
- Det er afgørende at tage fat på disse uoverensstemmelser for at fremme kulturelt bevidste og følsomme sundhedsprofessionelle, der er i stand til at imødekomme de forskellige behov hos de befolkninger, de skal betjene.
- Dataene understreger vigtigheden af at udvikle målrettet undervisningsmateriale, integrere kulturel kompetence systematisk på tværs af kurser og fremme undervisernes bevidsthed og evne til at undervise effektivt i disse emner.

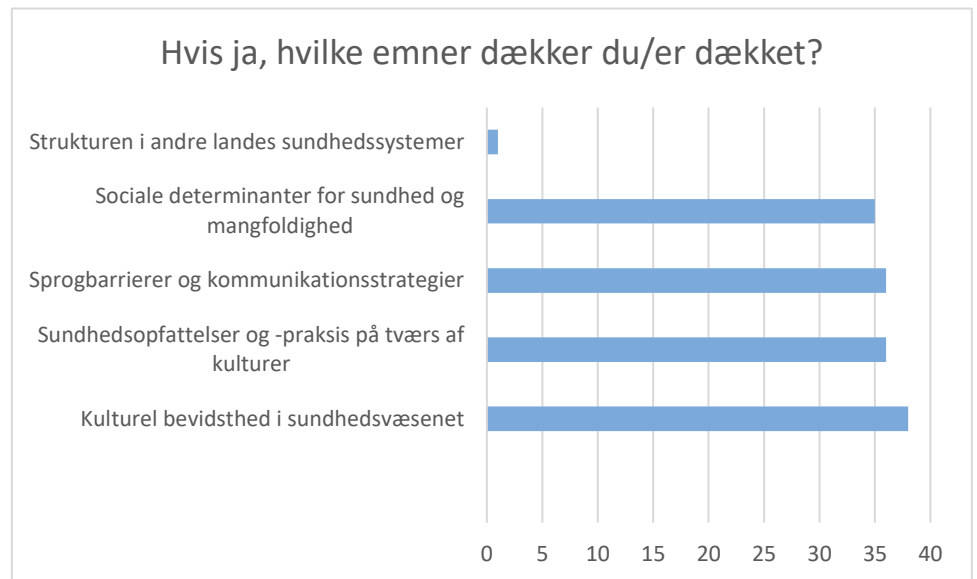
Emner inden for kulturel kompetence

Deltagerne blev bedt om at identificere, hvilke kulturkompetencerelaterede emner de mener bør integreres i erhvervsuddannelsernes læseplaner for sundhedsområdet. Svarene viser stærk konsensus

om flere kritiske temaer, der er afgørende for at forberede sundhedspersonale til at arbejde effektivt i forskellige miljøer.

Vigtige resultater:

- **Kulturel bevidsthed i sundhedsvæsenet** var det hyppigst valgte emne med 38 omtaler. Det understreger vigtigheden af at forstå kulturelle forskelle og deres indvirkning på sundhedsudfald.
- **Sundhedsopfattelser og -praksis på tværs af kulturer samt sprogbarrierer og kommunikationsstrategier** blev hver især identificeret af 36 deltagere, hvilket understreger behovet for viden om forskellige sundhedsopfattelser og effektive tværkulturelle kommunikationsevner.
- **Sociale sundhedsdeterminanter og mangfoldighed** blev valgt af 35 respondenter, hvilket afspejler en anerkendelse af, hvordan sociale og miljømæssige faktorer påvirker sundhedsresultater og adgang til pleje.
- **Strukturen i andre landes sundhedssystemer** blev sjældent valgt (1 gang), hvilket indikerer, at selvom viden om globale sundhedssystemer kan være af interesse, er den mindre prioriteret sammenlignet med interpersonel og kulturel viden.

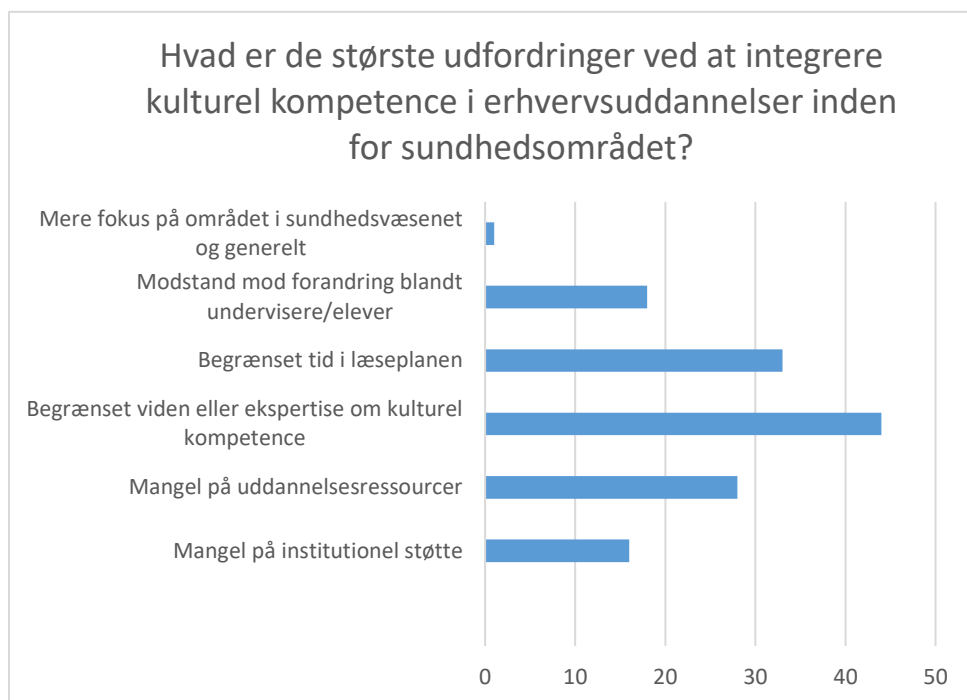

Konsekvenser:

Resultaterne understreger, at de erhvervsrettede sundhedsuddannelser bør prioritere emner, der fremmer kulturel sensitivitet, effektiv kommunikation og en holistisk forståelse af patienternes sociale kontekster. Disse emner er grundlæggende for kulturelt kompetent pleje og gør det muligt for fremtidigt sundhedspersonale at imødekomme patienternes unikke kulturelle behov og reducere forskellene i sundhedsresultater.

Ved at integrere disse emner systematisk i erhvervsuddannelsernes læseplaner kan man sikre, at sundhedspersonalet er rustet til at yde respektfuld, personlig pleje til stadig mere forskelligartede befolkninger.

Udfordringer med at integrere kulturel kompetence i

erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet

Deltagerne blev bedt om at identificere de største udfordringer, de står over for, når de integrerer kulturel kompetence i erhvervsuddannelsernes sundheds-læreplaner. Respondenterne kunne vælge flere muligheder, hvilket afslørede en række barrierer, der blev opfattet inden for uddannelsesinstitutionerne.

Vigtige resultater:

- **Begrænset viden eller ekspertise om kulturel kompetence** viste sig at være den mest betydningsfulde udfordring med 44 angivelser. Det tyder på, at der er et udbredt behov for kapacitetsopbygning blandt undervisere for effektivt at kunne levere indhold om kulturel kompetence.
- **Begrænset tid i læseplanen** blev fremhævet af 33 respondenter, hvilket afspejler det almindelige problem med overfyldte programmer, hvor nyt indhold kæmper for at finde plads.
- **Mangel på uddannelsesressourcer** blev bemærket af 28 deltagere, hvilket indikerer, at uddannelsesmaterialer og værktøjer, der er skræddersyet til kulturel kompetence, er utilstrækkelige eller utilgængelige.
- **Modstand mod forandring blandt undervisere eller elever** blev nævnt af 18 respondenter, hvilket peger på holdningsmæssige barrierer og potentiel modvilje mod at indføre nye undervisningstilgange.

- **Manglende institutionel støtte** blev identificeret af 16 deltagere, hvilket understreger vigtigheden af ledelsesengagement og politisk opbakning for en vellykket integration.
- Ud over disse forudbestemte muligheder bidrog en respondent med følgende udfordring: "Mere fokus på sundhedsområdet og generelt", hvilket indikerer, at mens nogle ser behovet for et bredere fokus, ses det mindre hyppigt som en direkte udfordring.

Konsekvenser:

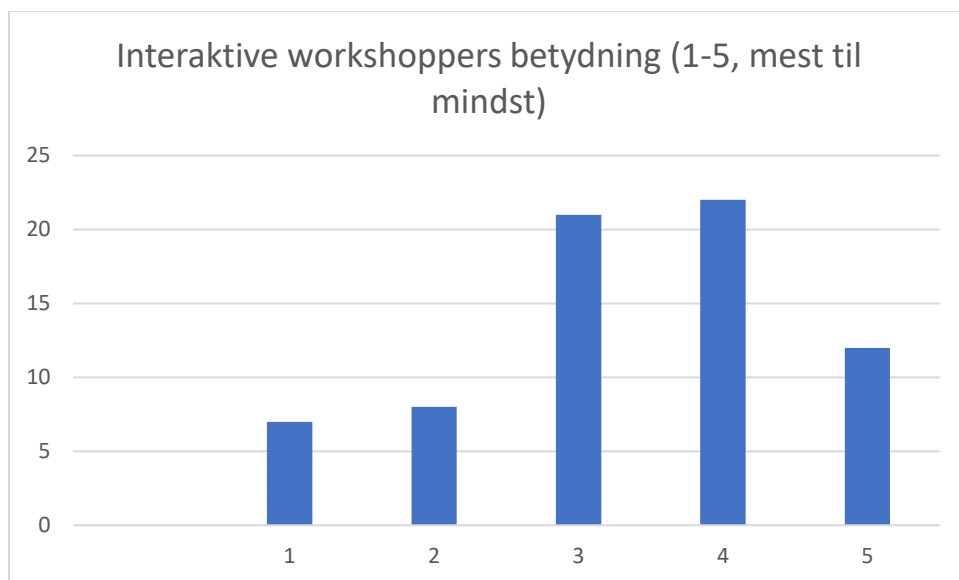
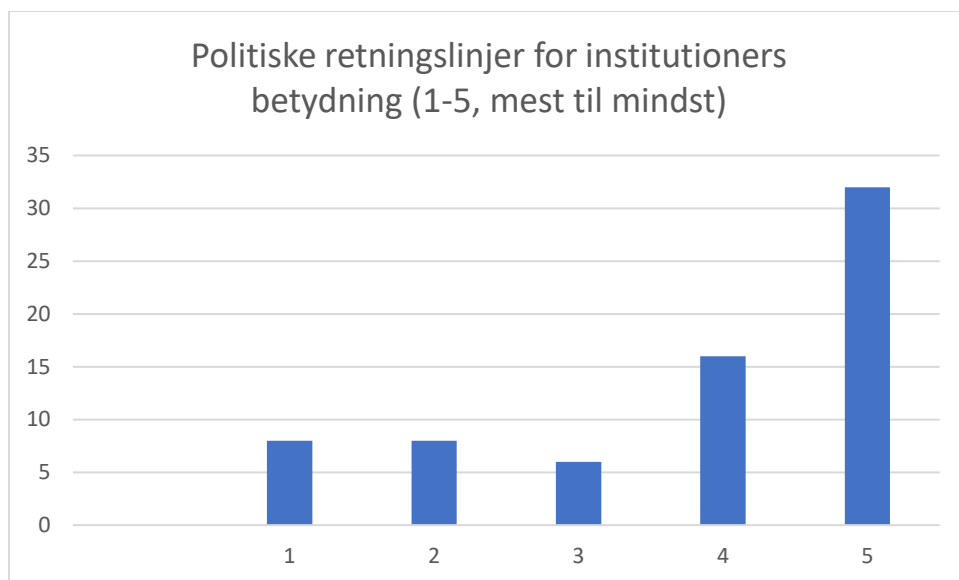
Resultaterne fremhæver kritiske områder, der skal adresseres for effektiv integration af kulturel kompetence:

- Investering i **faglig udvikling** for at opbygge undervisernes viden og selvtillid.
- Tildeling af dedikeret **tid til pensum** for at sikre omfattende dækning.
- Udvikling og deling af **uddannelsesressourcer** af høj kvalitet.
- Fremme en åben og tilpasningsdygtig tankegang blandt undervisere og elever for at overvinde **modstand**.
- Sikre **institutionel støtte** til at integrere kulturel kompetence bæredygtigt i erhvervsuddannelsesprogrammer.

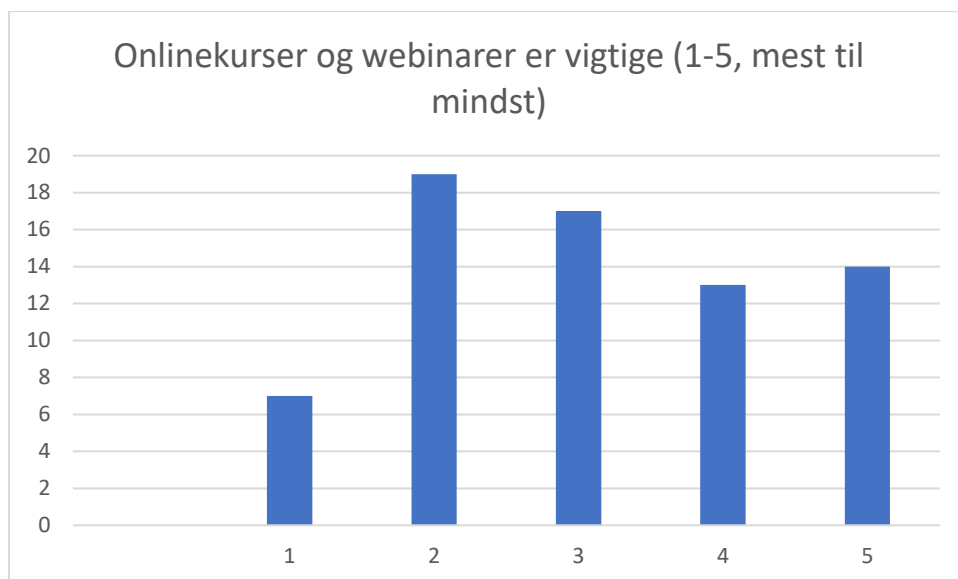
Det er vigtigt at tage fat på disse udfordringer for at kunne levere kulturelt responsiv uddannelse, der forbereder sundhedspersonalet på at imødekomme forskellige patientbehov.

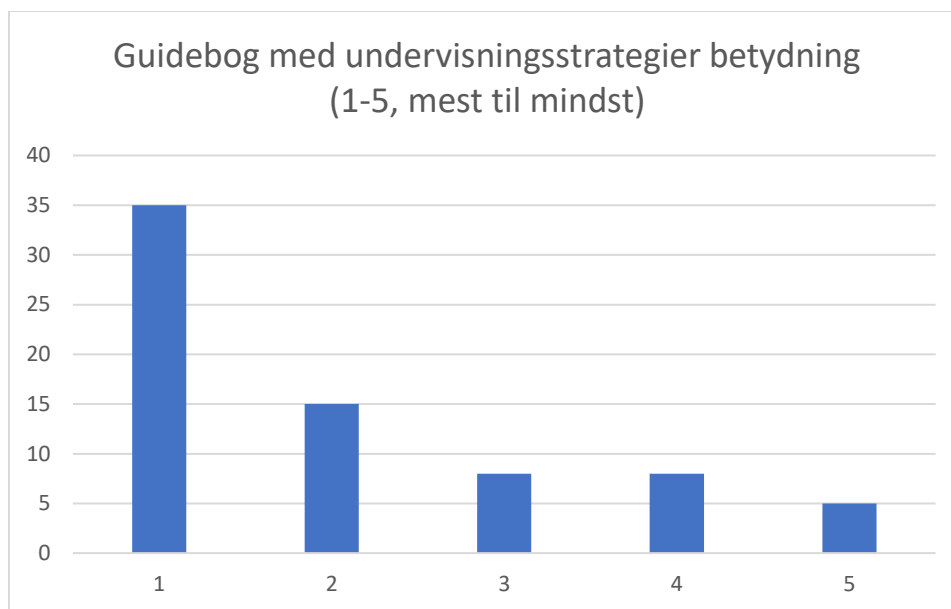
Foretrukne uddannelsesressourcer til at understøtte integration af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser

Deltagerne blev bedt om at rangordne forskellige typer af uddannelsesressourcer efter deres betydning for at hjælpe undervisere med at integrere kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet. Rangeringsskalaen gik fra 1 (mest vigtig) til 5 (mindre vigtig). Følgende opsummerer den opfattede værdi af hver ressourcestype:

Ressource Type	Antal Rangering 1 (Vigtigst)	Overordnede tendenser og indsigter

Ressourcetype	Antal Rangering 1	Overordnede tendenser og indsigter
Guidebog med undervisningsstrategier	35	Denne ressource fik det højeste antal "Vigtigst"-placeringer, hvilket understreger en stærk præference for praktisk, struktureret vejledning til at støtte undervisere i planlægning og gennemførelse af lektioner. Dens konstant høje placering på tværs af skalaen afspejler dens opfattede anvendelighed og tilgængelighed.
Casestudier og eksempler fra den virkelige verden	13	Casestudier blev af mange respondenter vurderet som meget vigtige, fordi de giver konkrete eksempler, der forbinder teori med praksis og hjælper eleverne med at forstå kulturel kompetence i realistiske scenarier.
Onlinekurser og webinarer	7	Selv om nogle deltagere vurderede denne ressource som den vigtigste, viste svarene en større spredning i placeringerne. Det tyder på, at selv om onlineformater er nyttige til fleksibel læring i eget tempo, passer de måske ikke lige godt til alle undervisere og elever.

Interaktive workshops	7	Interaktive workshops blev værdsat moderat, og mange rangerede dem i midten af skalaen. Selv om de er anerkendt for engagerende læring, kan praktiske begrænsninger som planlægning og ressourcer begrænse deres appel.
Politiske retningslinjer for institutioner	8	Denne ressource blev sjældnere vurderet som den vigtigste, og mange rangerede den lavere. Selv om institutionelle politikker er nødvendige for systemisk forandring, prioriterer undervisere måske direkte undervisningsværktøjer frem for politiske dokumenter.

Konsekvenser:

- En **vejledning med undervisningsstrategier** skiller sig ud som den foretrukne og mest praktiske ressource, hvilket tyder på, at undervisere søger klare, handlingsorienterede materialer, der er skræddersyet til undervisning i kulturel kompetence.
- **Casestudier og eksempler fra den virkelige verden** er vigtige supplement, der hjælper med at anvende koncepter på meningsfulde måder.
- Mens **onlinekurser og workshops** tilbyder fleksible og interaktive læringsmuligheder, viser variationen i præferencer, at der er behov for forskellige formater for at imødekomme forskellige lærings- og undervisningsstile.
- **Politiske retningslinjer** er vigtige på institutionsniveau, men kan opfattes som mindre umiddelbart nyttige af frontlinjeundervisere uden ledsagende praktiske værktøjer.

Yderligere træningsressourcer foreslået af deltagerne

Deltagerne kom med flere kvalitative forslag til ressourcer, som de anser for vigtige, men som ikke udtrykkeligt var nævnt i de foregående muligheder. Disse svar understreger behovet for varierede, praktiske og erfaringsbaserede læringsværktøjer:

- **Online-træningsseminarer og seminarer afholdt af eksperter:** Deltagerne værdsætter live eller optagede ekspertledede sessioner, der giver dyb indsigt og mulighed for spørgsmål, hvilket afspejler et ønske om autoritative og interaktive læringsoplevelser.
- **Informere ældre fagfolk om kulturel kompetence:** Fremhæver behovet for ikke kun at nå nye undervisere og praktiserende sundhedspersonale, men også dem med etableret undervisnings- og sundhedspraksis, hvilket sikrer løbende faglig udvikling på tværs af karrierestadier.

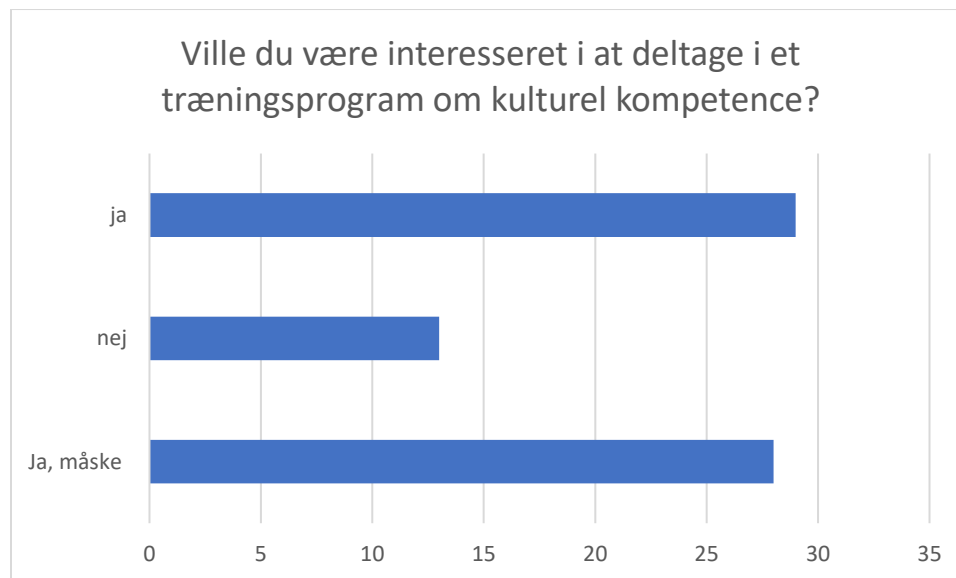
- **Adgang til en tolk:** Anerkender de praktiske udfordringer ved sprogbarrierer i uddannelses- og kliniske sammenhænge og understreger vigtigheden af sproglig støtte til effektiv kommunikation.
- **Bedre og mere viden om forskellige kulturer:** Peger på nødvendigheden af omfattende, opdateret kulturel viden som grundlag for kompetence.
- **Kulturelle udvekslinger, debatter og grupperefleksion:** Foreslår erfaringsbaserede og dialogiske tilgange, der opmuntrer til kritisk tænkning, empati og peer-læring i kulturelt forskellige sammenhænge.
- **Bekymring over lav prioritering:** Nogle deltagere føler, at deling af viden om kulturel kompetence er undervurderet, hvilket indikerer et behov for institutionel vægt og kulturel forandring.

Konsekvenser:

Disse forslag understreger vigtigheden af at tilbyde en **bred vifte af læringsmetoder**, herunder ekspertledede seminarer, interaktive gruppeaktiviteter og ressourcer, der er målrettet undervisere på alle karrieretrin. Derudover er praktisk støtte som f.eks. tolke og institutionel anerkendelse af kulturel kompetence som en prioritet afgørende for meningsfuld integration.

Interesse i at deltage i et træningsprogram om kulturel kompetence

Deltagerne blev spurgt, om de ville være interesserede i at deltage i et træningsprogram med fokus på kulturel kompetence. Svarene indikerer en generelt positiv holdning til videreuddannelse:

Vigtige observationer:

- Næsten **44% af respondenterne** udtrykte klar interesse for at deltage i træning i kulturel kompetence, hvilket viser et stærkt engagement og anerkendelse af dets betydning.
- Yderligere **42% var usikre ("Måske")**, hvilket indikerer åbenhed, men muligvis kræver mere information eller praktiske formater, før de forpligter sig.
- Kun ca. **20 % afviste at deltage**, hvilket tyder på begrænset direkte modstand mod træning.

Konsekvenser:

- Den høje kombinerede andel (86%) af "Ja"- og "Måske"-svar fremhæver en betydelig potentiel målgruppe for træningsprogrammer i kulturel kompetence.
- Uddannelsesudbydere bør overveje fleksible, tilgængelige formater for at tilskynde til deltagelse fra dem, der er usikre på deres engagement.
- Denne positive interesse signalerer parathed blandt undervisere og elever til at forbedre deres kulturelle kompetence, hvilket støtter bestræbelserne på at integrere sådan træning i erhvervsuddannelsernes læseplaner på en effektiv måde.

Eksempler på integration af kulturel kompetence i sundhedsuddannelser og praksis

Deltagerne delte adskillige praktiske og indsigtsfulde eksempler fra deres erfaring eller uddannelse, der viser forskellige måder, hvorpå kulturel kompetence er indlejret i sundhedsvæsenet:

Træning i kliniske færdigheder og kommunikation

- **Simulerede patienter og rollespil:**
Læge- og sundhedsstuderende øver sig med simulerede patienter (SP'er), der repræsenterer forskellige kulturelle baggrunde, f.eks. en muslimsk kvinde, der holder ramadan, eller en ældre indianer, der bruger traditionel medicin. Disse scenarier træner eleverne i at udvise empati, spørge respektfuldt ind til kulturelle overbevisninger og forhandle behandlingsplaner, der respekterer patienternes værdier.
- **Fokus på kommunikationsfærdigheder:**
Træningen lægger vægt på at forstå kulturelle forskelle i smerteudtryk, sundhedsopfattelser og accept eller afvisning af visse behandlinger (f.eks. blodtransfusioner på grund af religiøse overbevisninger). Rollespil og casebaseret læring hjælper eleverne med at navigere effektivt i denne kompleksitet.

Integration af læseplaner

- **Dedikerede sessioner om kulturel kompetence:**
Nogle lægeskoler (f.eks. UNIC Medical School) tilbyder specifikke sessioner med fokus på

kulturel kompetence inden for kliniske kommunikationskurser, så eleverne kan øve sig i kulturelt følsomme interaktioner og reflektere over kulturens indflydelse på beslutninger i sundhedsvæsenet.

- **Inddragelse af sociale og kulturelle kontekster:**

Undervisere integrerer undervisning om, hvordan sociale determinanter og kulturelle normer påvirker patienters adfærd og overholdelse af behandling, hvilket fremmer en holistisk tilgang til pleje.

Praktisk og erfaringsbaseret læring

- **Workshops og grupperefleksion:**

Workshops opfordrer til at dele erfaringer og reflektere over kulturelle forskelle inden for sundhed og sundhedspleje. Gruppediskussioner og debatter uddyber forståelsen og fremmer solidaritet, demokrati og lighedsværdier blandt sundhedspersonalet.

- **Service-læring og samfundsengagement:**

Samarbejde med samfundsorganisationer, krisecentre og minoritetsgrupper giver mulighed for at møde forskellige befolkningsgrupper og sundhedsbehov i den virkelige verden, hvilket styrker den kulturelle kompetence gennem aktiv service.

Klinisk praksis og patientpleje

- **Kulturelt tilpasset plejepsikis:**

Sygeplejersker og sundhedspersonale tilpasser kommunikation og rådgivning til patienternes kulturelle baggrund, herunder respekt for familieroller og kulturelle normer under sundhedsbesøg.

- **Livets afslutning og palliativ pleje:**

Træning dækker kulturelle ritualer omkring død og døende og hjælper sundhedspersonalet med at ændre deres sædvanlige praksis for at respektere patienternes kulturelle og religiøse behov.

- **Sprog og ikke-verbal kommunikation:**

Håndtering af sprogbarrierer med tolke og fokus på nonverbale signaler forbedrer forståelsen og patientsikkerheden, især i følsomme sammenhænge som terminalpleje.

Refleksion over mangfoldighed i sundhedsteams

- **Udnyt de studerendes mangfoldighed:**

Forskellige grupper af elever bidrager med kulturel viden, der beriger diskussioner og læringsoplevelser.

- **Kulturelle udvekslinger:**

Aktiviteter som madlavning eller historiefortælling giver deltagerne mulighed for at dele deres kulturelle arv, hvilket fremmer empati og interpersonel forståelse.

Udfordringer og læringspunkter

- **Undgå kulturelle antagelser:**
Bevidsthed om, at nogle former for adfærd, der betragtes som vrangforestillinger i psykiatrien, kan være kulturelt normative, hvilket understreger behovet for kulturel ydmyghed.
- **At afbalancere biomedicinske og kulturelle forståelser:**
Sundhedsudbydere opfordres til at integrere patienternes kulturelle eller religiøse overbevisninger med evidensbaserede behandlinger for at forbedre overholdelse og resultater.

Disse eksempler fremhæver vigtigheden af **interaktive, erfaringsbaserede og reflekterende metoder** i undervisningen i kulturel kompetence. De viser, hvordan uddannelse og praksis kan forberede sundhedspersonalet til at levere respektfuld, personlig pleje, der anerkender patienternes kulturelle mangfoldighed - en kritisk komponent i sundhedspleje af høj kvalitet i overensstemmelse med SDG 3.

Forslag til forbedring af integrationen af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet

Respondenterne i undersøgelsen kom med et væld af idéer til at styrke undervisningen i kulturel kompetence på erhvervsuddannelserne inden for sundhedsområdet. Forslagene falder i flere nøglekategorier, der hver især adresserer forskellige aspekter af uddannelsespolitik, pædagogik og praksis.

Anbefalinger på institutionelt og politisk niveau

- **Formelle akkrediteringskrav:** Kulturel kompetence bør være en **obligatorisk del** af læseplanerne og anerkendes af akkrediterings- og licensudstedende organer. Kontinuerlig faglig udvikling (CPD) på dette område bør være påkrævet for sundhedspersonale, der fornyer deres licenser.
- **Nationale og institutionelle retningslinjer:** Klare **politikker og strategiske planer** udviklet af ministerier, sundhedsmyndigheder og uddannelsesinstitutioner er afgørende for en konsekvent og systemdækkende integration.
- **Implementering i hele læseplanen:** Kulturel kompetence skal **indarbejdes i alle årgange** og ikke behandles som et enkeltstående eller valgfrit emne. Det skal integreres i kliniske kernemoduler, kommunikation og etik.
- **Udvikling af ressourcer:** Udvikl **konkrete træningsmaterialer**, casestudiebanker og undervisningsvejledninger til undervisere for at understøtte en konsekvent implementering af høj kvalitet.

---

2. Uddannelse og støtte til undervisere

- **Uddannelse af undervisere:** Sørg for uddannelse af **erhvervsuddannelsesundervisere og kliniske vejledere** for at sikre, at de er udstyret til at undervise i kulturel kompetence på en meningsfuld måde og ikke kun overfladisk.
  - **Inddragelse af forskellige undervisere:** Rekrutter eller inddrag fagfolk fra **minoriteter eller underrepræsenterede baggrunde** for at give autentiske perspektiver og levede erfaringer.
  - **Løbende professionel udvikling:** Tilbyd seminarer, workshops og onlinekurser for at sikre løbende opkvalificering af undervisere inden for dette felt i udvikling.
-

3. Pædagogiske tilgange

- **Interaktive metoder:**
    - o **Rollespil, simulationer og debriefing** hjælper eleverne med at opleve og reflektere over kulturelle udfordringer i det virkelige liv.
    - o Inkluder scenarier, der involverer **tolke, kostvaner, kønsnormer** og religiøse skikke.
  - **Casebaseret læring:** Brug **realistiske og kulturelt forskellige casestudier** (f.eks. flygtninges adgang til sundhed, traditionel medicin, kulturel undgåelse af almindelig pleje) til at udvikle kritisk tænkning og empati.
  - **Service-læringsprojekter:** Fremme **interaktion** med forskellige samfund i **den virkelige verden** gennem service-learning, hospitalsbesøg og partnerskaber med NGO'er eller samfundsorganisationer.
  - **Kulturel udveksling og refleksion:** Inkluder aktiviteter som **madlavning, historiefortælling og diskussionsgrupper** for at uddybe den interkulturelle forståelse i uformelle omgivelser.
-

4. anbefalinger til læseplanens indhold

- **Indarbejd centrale emner:** Sørg for, at eleverne lærer om:
    - o Patientkultur og sundhedsopfattelser
    - o Kommunikation på tværs af sprog og normer
    - o Etnicitetsrelaterede sundhedsforskelle
    - o Strukturelle og sociale sundhedsdeterminanter
  - **Ud over overfladen:** Gå **ud over grundlæggende bevidsthed** for at engagere sig i komplekse, identitetsbaserede aspekter af kultur, værdier og intersektionalitet.
  - **Integrer på tværs af fag:** Inkluder kulturel kompetence i alle fag, herunder anatomi, etik, kommunikation og folkesundhed, for at normalisere det som en del af den samlede patientpleje.
-

5. Strategier for inddragelse af elever

- **Læring fra jævnaldrende:** Udnyt **forskellige grupper af elever til** at opmuntre til gensidig læring og deling af kulturel indsigt.
  - **Invitér gæstetalere:** Få **personer fra minoritetsmiljøer** til at fortælle om deres personlige erfaringer med sundhedsvæsenet.
  - **Videoer og udtalelser fra det virkelige liv:** Brug multimedier til at bringe historier om kulturel misforståelse og kompetence ind i klasseværelset.
-

6. Generel fremme af kulturel bevidsthed

- **Normaliser kulturel læring:** Gør kulturel kompetence til en **standard, forventet del af sundhedsuddannelsen**, ikke et valgfrit emne.
- **Bevidsthedskampagner:** Fremme en kultur med **åbenhed, nysgerrighed og gensidig respekt** og opfordre elever og personale til at anerkende både forskelle og fællesmenneskelighed i patientplejen.

Forbedring af integrationen af kulturel kompetence i de erhvervsrettede sundhedsuddannelser kræver en **mangesidet tilgang**, der kombinerer politiske ændringer oppefra og ned med pædagogisk innovation nedefra og op. De indsamlede forslag understreger vigtigheden af at gøre kulturel kompetence **til en indlejret, erfaringsbaseret og reflekterende** del af læringsrejsen i sundhedsvæsenet - hvilket ikke kun understøtter akademiske resultater, men også forbedret lighed i sundhed og levering af tjenester i praksis.

Del B: Desk research

1. Indledning

Formålet med denne desk research var at udforske og kortlægge nuværende praksis og strategier for at integrere mål 3 for bæredygtig udvikling (Sundhed og trivsel) i erhvervsuddannelsesprogrammer med særlig vægt på multikulturel og kulturelt kompetent sundhedsuddannelse. Denne forskning danner grundlag for udviklingen af en målrettet uddannelsesguide og anbefalinger til læseplaner som en del af Erasmus+-projektet Integrating Cultural Competence into Social and Healthcare VET Education Aligned with SDG-3.

SDG 3 understreger vigtigheden af at sikre sunde liv og fremme trivsel for alle i alle aldre. I forbindelse med erhvervsuddannelser fremhæver dette mål den kritiske rolle, der ligger i at uddanne fremtidens sundhedspersonale til ikke kun at forstå fysiske og mentale sundhedsprincipper, men også at anvende dem på kulturelt følsomme og inkluderende måder.

Forskningen fokuserer på at identificere, hvordan multikulturelle sundhedsperspektiver - herunder sprogbarrierer, opfattelser af sygdom og helbredelse, lighed i sundhed og adgang til pleje - i øjeblikket er indlejret i erhvervsuddannelserne. Da nutidens sundhedsmiljøer bliver mere og mere mangfoldige, er det vigtigt at udstyre eleverne med kulturel kompetence for at sikre kvalitetspleje og reducere sundhedsforskelle.

Denne skrivebordsforskning understøtter også bredere globale bestræbelser på at tilpasse sundhedsuddannelserne til FN's 2030-dagsorden, forberede eleverne til at arbejde effektivt i forskellige samfund og reagere på de sociale sundhedsdeterminanter, der påvirker sårbare og minoritetsbefolkninger.

2. Metodologi

For at gennemføre denne desk research blev der anvendt en dataindsamlingsstrategi med flere kilder, der sigtede mod at indsamle indsigt fra en række velrenommerede og relevante materialer.

Identificerede kilder:

- Fagfællebedømte akademiske tidsskriftartikler med fokus på sundhedsuddannelse, multikulturel uddannelse og implementering af SDG'er.
- Officielle hjemmesider for erhvervsuddannelsesinstitutioner, der er kendt for innovative eller socialt bevidste læseplaner.
- Politiske dokumenter om uddannelse på nationalt og EU-niveau.
- Rapporter og publikationer fra internationale organisationer som UNESCO, WHO og CEDEFOP.
- Læreplaner og undervisningsmaterialer, der deles via åbne uddannelsesressourcer (OER'er).

Kriterier for udvælgelse:

- Relevans for erhvervsuddannelser inden for sundhed og social omsorg.
- Bevis for SDG 3-integration eller -tilpasning.
- Inklusion af multikulturelle eller interkulturelle sundhedsuddannelseskomponenter.
- Anerkendelse eller akkreditering af nationale/internationale organer.
- Tilgængelighed af læseplansbeskrivelser, læringsresultater eller pædagogiske strategier.

Geografisk rækkevidde:

Forskningen har et paneuropæisk perspektiv, der primært fokuserer på EU's medlemslande, samtidig med at der inddrages globale casestudier fra lande og regioner, der demonstrerer førende praksis med hensyn til at integrere SDG 3 og kulturel kompetence i erhvervsuddannelserne. Dette bredere omfang sikrer en mangfoldig og inkluderende forståelse af nuværende praksis og gør det lettere at identificere strategier, der kan tilpasses på tværs af forskellige uddannelsessystemer.

Resultater

Curriculum og undervisningspraksis

Results

Curriculum and Teaching Practices

Table 1: Summary of Identified Institutions/Programmes

Institutionens Navn	Land	Organisation	Type eks. erhvervsskole	Fokus område	Integration af verdensmål 3	Multikulturel komponent	Link
Den danske Sundhedsstyrelse	Denmark	Sundhedsstyrelsen	Den Danske Sundhedsstyrelse	Fokesundhed I Danmark	Etniske minoriteter I det danske sundhedsvæsen	Interkultural patient behandling	https://www.sst.dk/~media/9ffe65223c8a47328a51cd7dbafa7466.ashx

Kort resume

Denne antologi undersøger det komplekse samspil mellem etniske minoriteter og det danske sundhedsvæsen. Selvom disse grupper udgør en lille del af den samlede patientpopulation, opfattes de ofte som udfordrende af sundhedspersonalet. Vanskelighederne skyldes forskelle i kulturelle sygdomsforståelser, kommunikationsbarrierer og ulige adgang til sundhedsydelser.

Gennem en samling artikler baseret på regionale seminarer og ekspertbidrag udforsker antologien etniske minoriteters sundhedserfaringer fra både patient- og behandlerperspektiver. Den fremhæver, hvordan minoriteter ofte lider af dårligere sundhedsresultater, herunder højere forekomst af kroniske sygdomme som diabetes og hjertesygdomme, og er mere tilbøjelige til at støde på forhindringer, når de navigerer i sundhedssystemet.

Teksten understreger, at disse udfordringer ikke kun er forankret i kulturelle forskelle, men også i bredere socioøkonomiske forskelle. Mange etniske minoriteter står over for begrænset adgang til ressourcer, sprogbarrierer og utilstrækkelig viden om sundhedssystemet. Disse problemer kan resultere i forsinket eller ineffektiv behandling, fejkommunikation og frustration på begge sider.

Co-funded by
the European Union

Antologien præsenterer flere initiativer, der har til formål at forbedre ligheden i sundhed, herunder brugen af professionelle tolke, kulturelle mæglere, sundhedsklinikker for immigranter og teletolkningstjenester. Disse tiltag illustrerer vigtigheden af at opbygge kulturel kompetence i sundhedssystemet og tilpasse tjenesterne, så de opfylder forskellige behov.

Som konklusion argumenterer antologien for, at sikring af lige adgang til sundhedsydelser for etniske minoriteter kræver en mere nuanceret og differentieret tilgang, der tager fat på både sociale og strukturelle barrierer. Den opfordrer til fortsat forskning, samarbejde på tværs af sektorer og en politisk indsats med fokus på inklusion, tidlig indsats og kulturelt sensitiv kommunikation. På den måde kan sundhedssystemet bedre leve op til sit ansvar for at betjene alle borgere - uanset etnisk baggrund - med retfærdighed og respekt.

Danmarks videnscenter for integration	Denmark	Danmarks videnscenter for integration i samarbejde med ▫ Social- og Sundheds-skolen Fredericia-Vejle-Horsens ▫ Social- og Sundheds-skolen Skive-Thisted-Viborg ▫ Social- og Sundheds-skolen Midt- og Vestjylland ▫ SOSU Østjylland ▫ Randers Social- & Sundheds-skole	Danmarks videnscenter for integration i samarbejde med forskellige erhvervsskoler	Etniske minoriteter I erhvervsskoler I Danmark	Etniske minoriteter I erhvervsskoler I Danmark	Etniske minoriteter I erhvervsskoler I Danmark	https://www.sosufvh.dk/Etniske%20minoriteter%20p%C3%A5%20SOSU-skolerne%20Danmarks%20Videnscenter%20for%20Integration%202022.pdf?utm

I de senere år har Danmarks SOSU-skoler - som uddanner fremtidens social- og sundhedspersonale - gennemgået en dybtgående demografisk forandring. I dag har omkring hver tredje elev en anden baggrund end dansk, og de repræsenterer over 100 forskellige nationaliteter. Denne voksende mangfoldighed er meget lovende: Disse elever kan være med til at afhjælpe den truende mangel på arbejdskraft i plejesektoren, samtidig med at de støtter en bredere integrationsindsats i det danske samfund.

Overgangen til et multikulturelt læringsmiljø er dog ikke uden udfordringer. Denne rapport, som er en del af et projekt om social inklusion og interkulturalitet, undersøger, hvordan kulturel mangfoldighed påvirker elevernes liv, læring og samhørighed på SOSU-skoler i Region Midtjylland. Gennem en blanding af dataanalyse, elevundersøgelser og dybdegående fokusgruppeinterviews afslører undersøgelsen et nuanceret billede. De fleste elever - uanset baggrund - rapporterer om positive oplevelser og en stærk følelse af at høre til. Alligevel er sproget stadig en vigtig barriere. Mange elever med udenlandsk baggrund kæmper med det danske sprog, ikke kun i deres akademiske arbejde, men også med at danne venskaber. Det resulterer ofte i etniske grupperinger i klasseværelserne, hvilket begrænser potentialet for interkulturel udveksling.

Lærerne opfattes generelt som kompetente og omsorgsfulde, men mange mangler værktøjer og ordforråd til at navigere effektivt i kulturelle forskelle. I mellemtiden er elever med indvandrerbaggrund mere tilbøjelige til at opleve diskrimination, føle sig undervurderet af lærerne eller rapportere om mobning. Paradoksalt nok er de også mindre tilbøjelige end deres danske jævnaldrende til at overveje at droppe ud - et vidnesbyrd om deres motivation og modstandskraft.

Rapporten konkluderer, at selvom SOSU-skolerne har gjort betydelige fremskridt, er der behov for en mere målrettet indsats for at sikre ægte inklusion.

Anbefalinger

For at understøtte både læring og integration anbefaler rapporten:

- At styrke den danske sprogstøtte før og under uddannelsen.
- At facilitere flere skoleorganiserede sociale aktiviteter for at bygge bro over kulturelle skel.
- Udstyre lærerne med interkulturelle færdigheder og værktøjer til at håndtere følsomme emner.
- Oprettelse af peer-netværk og mentorprogrammer for elever med indvandrerbaggrund.
- Tilskyndelse til gruppearbejde på blandede sprog for at fremme gensidig forståelse.
- At tackle diskrimination åbent og systematisk.
-

Region Midtjylland	Danmark	Region Midtjylland	Region Midtjylland; sundhedsfrem- me, forebyggelse og rehabilitering	Etniske minoritets- grupper og sundhed	Etniske minoritetsgrup- per og sundhed	Interkulturel patientbehandling	https://www.rm.dk/siteassets/oms-os/aktuelt/grafik/pdf/midt-liv/midt-liv-nov-08-til-www-ny.pdf?utm

I de seneste årtier er Danmark blevet hjemsted for en stadig mere mangfoldig befolkning, og med dette skift er opmærksomheden blevet rettet mod, hvordan etniske minoriteter oplever sundhed og sundhedspleje. Denne publikation undersøger sundhedstilstanden hos Danmarks syv største etniske minoritetsgrupper og fremhæver de komplekse måder, hvorpå social baggrund, migrationshistorie og kulturelle forventninger former deres sundhedsresultater.

Dataene viser, at personer med etnisk minoritetsbaggrund er mere tilbøjelige til at rapportere dårligt selv vurderet helbred, lide af kroniske sygdomme som diabetes, hjerte-kar-sygdomme og muskel- og skeletlidelser og oftere udviser sundhedsskadelig adfærd som f.eks. daglig rygning. Kulturelle forskelle i, hvordan sygdom forstås og udtrykkes, fører ofte til fejlkommunikation mellem patienter og sundhedspersonale. For eksempel rapporterer mange patienter, at de føler sig misforstået, afvist eller ikke taget alvorligt af danske læger - især minoritetskvinder, som beskriver et dybt ønske om empati og anerkendelse i mødet med sundhedsvæsenet.

Rapporten understreger også, at sundhedssystemet, selv om det strukturelt er universelt, ikke altid er lige tilgængeligt eller effektivt for alle. Uoverensstemmelser i forventningerne - om lægens og patientens roller eller betydningen af symptomer - kan underminere tilliden og behandlingsresultaterne.

Konklusion

Etniske minoriteter i Danmark står over for betydelige uligheder på sundhedsområdet sammenlignet med den etnisk danske befolkning. Disse forskelle skyldes en blanding af erfaringer fra før migrationen, livsvilkår i Danmark og kulturelle kløfter i mødet med sundhedsvæsenet. Selv om sundhedssystemet er velmenende, kommer det ofte til kort, når det gælder om at opfylde disse befolkningsgruppers specifikke behov. For at sikre et retfærdigt sundhedsvæsen er der et klart behov for bedre at forstå og reagere på etniske minoriteters levede erfaringer, især ved at tage fat på sprogbarrierer, kulturelle antagelser og social sårbarhed.

Anbefalinger

1. **Forbedre kommunikationen** mellem sundhedspersonale og minoritetspatienter gennem:
  - Professionel medicinsk tolkning.
  - Træning i kulturel kompetence for sundhedspersonale.
  - Tidlig og klar forventningsafstemning i mødet med patienten.
2. **Anerkend og valider patienternes erfaringer**, især blandt minoritetskvinder, ved at:
  - Skabe plads til deres personlige sundhedsfortællinger.
  - Anerkende de følelsesmæssige og sociale dimensioner af sygdom.
2. **Målrette sundhedsrisikoadfærd** som rygning gennem kulturelt tilpassede folkesundhedsinterventioner - og drage fordel af den høje motivation for at holde op, som mange minoritetsrygere rapporterer.
3. **Adresser traumer og mental sundhed** gennem mere inkluderende og traumebevidst behandling, især for flygtninge og asylansøgere.
4. **Overvåg og tilpas** sundhedsinitiativer regelmæssigt baseret på løbende dialog med minoritetssamfund, så der sikres en følelse af ejerskab og lydhørhed.
5. **Styrke dataindsamlingen** om etniske minoriteters sundhed for at informere om mere præcis og retfærdig politikudformning og ressourcefordeling.

University of Nicosia Medical School	Cypern	Pyramidemodellen (baseret på Miller's Prism)	Videregående uddannelse	Medicin	Ja	Case-baseret læring, rollespil, klinisk eksponering	Forsknings artikel
Modellen foreslår, at man tilegner sig, anvender og aktiverer viden gennem forelæsninger/seminarer, cases og rollespil og arbejdsbaseret erfaring, så medicinstuderende kan forbedre deres viden, færdigheder og holdninger.							
Forskellige institutioner	Forskellige lande	Miller's Prims	-	Medicin	Ja	Anvendt på kliniske uddannelsesmodeller,	

						herunder kulturel kompetence	
En model med fire niveauer til vurdering af kompetence: "Ved" → "Ved hvordan" → "Viser hvordan" → "Gør" . Giver et grundlag for udvikling af læseplaner og vurdering inden for sundhedsprofessioner, især nyttigt til evaluering af viden, færdigheder og præstationsprogression.							
University of Nicosia Medical School	Cypern	MD6 Medical Program	Medicin studiet	Medicin	Yes – Integrated Spiral Curriculum	Cultural OSCEs, real-life cultural cases, CCTT team	unic.ac.cy
Kulturel kompetence undervises gennem en spiralformet trappemodel over 6 år. Den bruger medicinsk sociologi, OSCE'er, casebaseret læring og simulation med kulturelle patienter.							
University of Nicosia Medical School	Cypern	The cultural competence project	Medical School	Medicine	Ja - Integreret Spiral Curriculum	Kulturelle OSCE'er, kulturelle cases fra det virkelige liv, Cultural Competence Training Team (CCTT).	Forsknings Artikel
Dette kulturkompetenceprojekt var stærkt inspireret af Millers prisme for at designe en spiralformet trappestige, der starter med det grundlæggende trin med overførsel af viden og bevæger sig opad til anvendelse af viden og opbygning af færdigheder. Ved at danne et kulturelt kompetencetræningsteam og basere sig på Betancourts definition, Kleinman og Bensons etnografiske og forklarende model og Millers prisme for klinisk kompetence har University of Nicosia Medical Schools MD6-lægeprogram med succes integreret kulturel kompetence og vurderet den i skriftlige eksamener og OSCE'er.							
Forskellige institutioner	Forskellige lande	Interkulturel model/Papadopoulos , Tilki og Taylors model (1998)	-	Medicin, sygepleje	Ja	Multikulturelt perspektiv, global anvendelighed	
Fokuserer på at udvikle generel og specifik kulturel kompetence ved hjælp af en systematisk, evidensbaseret tilgang, der er relevant for sundhedsuddannelser globalt.							

Forskellige institutioner	Forskellige lande	Campinha-Bacote Model of Cultural Competence (2002)	-	Medicin, sygepleje	Ja	Lægger vægt på kulturel bevidsthed, viden, færdigheder og kommunikation	
En meget anvendt model i sundhedsuddannelser, der fremmer løbende udvikling af fem konstruktioner for at opnå kulturel kompetence. Opfordrer til løbende selvevaluering og læring.							
Forskellige institutioner	Forskellige lande	Interkulturel Model/Papadopoulos , Tilki, and Taylor Model (1998)	Sygeplejersker og andre sundhedsfaglige professionelle	Medicin, sygepleje	Ja	Integrerer multikulturelle og antiracistiske perspektiver	
Modellen består af fire faser til udvikling af kulturel kompetence i sundhedsvæsenet: Kulturel bevidsthed - Involverer selvrefleksion over personlige værdier og overbevisninger og forståelse af, hvordan kulturel identitet former sundhedsopfattelser og -praksis. Kulturel viden - Opnået gennem meningsfulde interaktioner med forskellige grupper og sociologiske studier. Det omfatter læring om magtdynamik, professionel indflydelse og strukturelle uligheder. Kulturel sensitivitet - lægger vægt på at betragte klienter som ligeværdige partnere i plejen, hvilket kræver tillid, respekt og fælles beslutningstagning for at undgå undertrykkende praksis. Kulturel kompetence - Integrerer tidligere stadier i praktiske færdigheder som f.eks. behovsvurdering og diagnose. Det omfatter evnen til at udfordre racisme og diskrimination ved at kombinere multikulturelle og antiracistiske tilgange for at fremme lighed, rettigheder og forandring på det individuelle plejeniveau.							
Generaldirektorat for koordinering af migration Politikker. Andalusens regering og	Spanien	FORINTER2: Interkulturalitet og migration n Uddannelse	Sundhedspersonale i det andalusiske offentlige sundhedssystem, herunder klinisk, akut og administrativt personale fra det	Medicin, sygepleje	Nej, fordi denne manual blev skabt før SDG'erne (2009)	Guiden præsenterer konceptuelle rammer, casestudier og praktiske værktøjer til at fremme retfærdige sundhedsydelser og kulturel forståelse i	https://www.juntadeandalucia.es/sites/default/files/2020-11/1_2054_salud_materiales_didacticos_forinter.pdf

Almería Universitet			andalusiske sundhedsvæsen			multikulturelle sammenhænge.	
Denne uddannelsesmanual er en del af FORINTER-programmet fra den andalusiske regionalregering, der har til formål at uddanne fagfolk i den offentlige sektor i interkulturel kompetence, især hvad angår sundhedsydelse til immigranter befolkninger. Guiden præsenterer konceptuelle rammer, casestudier og praktiske værktøjer til at fremme retfærdig sundhedspleje og kulturel forståelse i multikulturelle sammenhænge. Den understreger behovet for kulturelt tilpassede sundhedsydelse og løbende uddannelse af fagfolk, så de effektivt kan betjene en mangfoldig befolkning.							
Den andalusiske skole for folkesundhed (EASP). Regeringen i Andalusien	Spanien	Uddannelsesprogram met "Interkulturel mægling i sundhedssammenhæ ng"	Sundhedspersona le i det andalusiske offentlige sundhedssystem, herunder klinisk, akut og administrativt personale fra det andalusiske sundhedsvæsen.		Ja, fordi kurset er en del af den andalusiske strategi for indvandring 2021-2025 , som integrerer SDG'erne.	Kursets tre enheder og den erfaringsbaserede metode understreger kursets multikulturelle fokus - prioritering af bevidsthed, værktøjer og praktiske færdigheder, der er vigtige for at betjene kulturelt forskellige patientgrupper.	https://intranet.es/siga/info/Curso.aspx?idCurso=114706NA24
Et 15-timers personligt træningsprogram rettet mod aktivt sundhedspersonale i det andalusiske offentlige sundhedssystem. Kurset har til formål at introducere interkulturel mægling som et praktisk redskab til at forbedre sundhedsplejen i kulturelt forskellige miljøer. Det søger at forbedre fagfolks evne til at reflektere kritisk over deres interaktioner med indvandrerpatienter, styrke deres kommunikationsevner til at levere klare og respektfulde sundhedsoplysninger og udstyre dem til at håndtere komplekse interkulturelle situationer, der involverer patienter og deres familier. I sidste ende fremmer kurset en mere retfærdig og kulturelt kompetent sundhedspraksis.							
Escuela Solc Nou Barcelonès	Spanien	Omsorg for vores ældre - læringsprojekt	Erhvervsuddannel se	Elever fra "Nursing Care Assistant" (mellemliggen de	Nej	Målgruppe: Nyankomne migranter. Interkulturel forberedelse og bevidsthed.	https://aprenentatgeservei.cat/wp-content/uploads/experiencies/Experiencia-

(erhvervsuddannelse)				erhvervsuddannelsesprogram)		Sproglig og kulturel tilpasning. Elevernes forskning i indvandrer kulturer. Interkulturel interaktion i det virkelige liv	APS_Cuidem-els-nostres-avis_Promoci%C3%B3-salut_CCFF.pdf
Projektet, der ledes af erhvervsskolen Solc Nou Barcelonès i Barcelona, involverer elever fra mellemuddannelsen til sygeplejeassistent, der tilbyder ugentlige træningsworkshops om ældrepleje til nyankomne migranter. Disse 4-timers sessioner har til formål at forbedre deltagernes beskæftigelsesegnethed i hjemmeplejesektoren, samtidig med at eleverne får erfaring med undervisning og service i det virkelige liv. Initiativet, der gennemføres i partnerskab med Cáritas, integrerer akademisk læring med socialt engagement gennem fire faser: introduktion til projektet, forberedelse af eleverne, afholdelse af workshops og fælles evaluering. Eleverne fungerer som frivillige undervisere og anvender teoretiske, praktiske og holdningsmæssige færdigheder fra deres pensum. Projektet fremmer interkulturelt engagement, fremmer sundhedsuddannelse og udvikler nøglekompetencer som empati, ansvar, kommunikation og initiativ. Det øger også elevernes bevidsthed om sociale uligheder og deres rolle som fremtidige sundhedsundervisere.							

Pyramide- og spirallæringsmodeller i medicinske læseplaner (cypriotisk casestudie)

Pyramidemodellen (Constantinou et al., 2017) er en uddannelsesmæssig tilgang på tre niveauer til integration af kulturel kompetence i sundhedsplejeuddannelserne:

- **Erhverve:** grundlæggende viden om sundhedsforskelle, kulturelle overbevisninger og sociologiske determinanter.
- **Anvende:** anvendelse i den virkelige verden via træning af kommunikationsfærdigheder og kliniske simuleringer.
- **Aktivere:** praktisk beherskelse gennem rollespil, OSCE'er og kliniske placeringer.

Undervisningsmetoderne omfatter interaktive forelæsninger, casebaseret læring, tutorials i små grupper og simulerede patientmøder. Emnerne spænder fra traditionelle sundhedsopfattelser (f.eks. det onde øje) til tværgående faktorer som køn, alder og mental sundhed.

Cultural Competence Training Team (CCTT) på University of Nicosia integrerer disse koncepter i en **spiralformet trappemodel** over seks år:

- **År 1:** medicinsk sociologi via forelæsninger, tutorials og reflekterende essays.
- **År 1-2:** grundlæggende kommunikationsfærdigheder i integreret klinisk praksis.
- **År 3-6:** avanceret kommunikation og kulturel kompetence i simulerede og virkelige kliniske omgivelser.

Denne spiralmodel stemmer overens med **Millers prisme**, hvor viden bevæger sig fra teori til praksis, og hvor der lægges vægt på kulturel realisme og empati i patientplejen.

Generelle og specifikke kompetencemodeller

- **Papadopoulos, Tilki og Taylors model (1998):**
  - o Lægger vægt på en proces i fire trin: bevidsthed, viden, sensitivitet og kompetence.
  - o Den er meget udbredt i den europæiske sygeplejeuddannelse og bruges i simuleringer og reflektive vurderinger.
- **Campinha-Bacote-modellen (2002):**
  - o En tilgang med fem konstruktioner: bevidsthed, viden, færdigheder, møder og lyst.
  - o Fremhæver kulturelt ønske som en unik motivationskomponent.
  - o Indeholder værktøjer som LEARN- og ETHNIC-modellerne og refleksionsjournaler.
- **Generel vs. specifik kompetence (Papadopoulos et al., 2011):**

Co-funded by
the European Union

- o Tilskynder til et skift fra bred kulturel læsefærdighed til målrettet viden (f.eks. for romaer eller tyrkisk-cypriotiske befolkninger).
- o Uddannelsesstrategier omfatter regionale gæstetalere og sammenlignende analyser af interventioner.

Danske SOSU-skoler: Erhvervsuddannelsernes tilgang til SDG 3

Danske **SOSU-skoler (social- og sundhedsuddannelser)** integrerer **SDG 3** gennem:

- Fokus på **forebyggende sundhed**, ældrepleje og lige adgang.
- Brug af **simulationstræning, projektbaseret læring og praktik i det virkelige liv**.
- Kernemoduler som f.eks:
  - o *Grundforløb 2*: Sundhed, etik, kommunikation
  - o *Hovedforløb*: Kronisk sygdom og tværfaglig pleje

Læringsresultater omfatter:

- Kulturel sensitivitet i patientkommunikation
- Forståelse af sociale determinanter for sundhed
- Anvendelse af ergonomiske, hygiejniske og sikkerhedsmæssige principper

Multikulturalisme er integreret gennem:

- Moduler og casestudier med forskellige patientprofiler
- Simulationstræning
- Introduktionsprogrammer for multikulturelle elever
- Co-teaching og støtte til dansk som andetsprog
- Mentorskab skræddersyet til flygtninge/indvandrerelever

FORINTER2 (Spanien):

- Selvom FORINTER2 blev udviklet før SDG'erne, er det grundlæggende for uddannelse af sundhedspersonale i interkulturalitet.
- Temaer: interkulturel mægling, køn og sundhed, kommunikationsbrist i plejen.
- Pædagogik: casestudier, refleksionsøvelser, praktiske værktøjer som forhandling/konfliktløsning.
- Teoretisk understøttelse: Gudykunsts teori om angst/usikkerhedshåndtering.

EASP Intercultural Mediation Course (Spanien):

- Tre enheder, der dækker mangfoldighedsfølsom pleje, værktøjer til tilpassede tjenester og praktisk interkulturel mægling.

- Metoder: simuleringer, casebaseret læring, underviserledede diskussioner.
- Stemmer overens med den andalusiske immigrationsstrategi og støtter SDG 3.

Solc Nou Barcelonès-projektet (Spanien):

- Elever på erhvervsuddannelser uddanner nyankomne migranter i færdigheder inden for ældrepleje.
- Fire læringsfaser: orientering, forberedelse, levering og evaluering.
- Omfatter workshops om interkulturel bevidsthed, sproglige tilpasninger og partnerskab med Cáritas.
- Opmuntre til empati, initiativ og socialt engagement.

Innovativ og effektiv praksis

Casestudier fra Cypern

- Kulturelle kompetenceworkshops for kommunale sygeplejersker ved hjælp af **CCATool** viste betydelige forbedringer i praktiske færdigheder og bevidsthed.
- Universitetet i Nicosias program bruger:
  - o Patientspecifikke simuleringer (f.eks. diabetespatienter, der tilskriver sygdom til "det onde øje")
  - o Integration af kulturelle moduler på tværs af alle kliniske år
  - o Positiv feedback fra eleverne (f.eks. >4,5/5 ratings)

Danske SOSU-innovationer

- **Multikulturelle placeringer:** Praktisk eksponering for plejemiljøer med forskellige befolkningsgrupper, hvilket fremmer empati og kompetence i den virkelige verden.
- **Træning i tværkulturel kommunikation:** Rollespil, simulation, workshops og samarbejde med multikulturelle eksperter.
- **Multikulturel integration i hele læseplanen:** Integrering af mangfoldighedstemaer på tværs af alle fag, ikke kun isolerede moduler.
- **Eksempler på initiativer:**
  - o VIA University Colleges projekt "Kulturel kompetence i plejen"
  - o SOSU C's inddragelse af kulturelt forskellige casestudier

Spanien

- FORINTER2 bruger cases fra den virkelige verden om interkulturelle konflikter med fokus på empati, mægling og reflektiv praksis.
- EASP's træningskursus bruger rollespil og simuleringer til at opbygge kulturelle mæglingsfærdigheder og lægger vægt på praktiske værktøjer og institutionel støtte.
- Solc Nou Barcelonès demonstrerer innovation ved at kombinere uddannelse af erhvervsuddannelseselever med samfundsbaseet servicelæring for migranter.

Huller og udfordringer

Tværkontekstuelle udfordringer

- **Inkonsekvent implementering** på tværs af Europa og inden for nationale systemer
- **Begrænsninger på fakultetet:** Mangel på uddannet personale, minimalt tværfagligt samarbejde
- **Barrierer hos eleverne:** Modstand, ubehag, manglende anerkendelse af kulturel kompetence som en kernekompetence
- **Mangler i vurderingen:** Overdreven afhængighed af teoretiske eller refleksive evalueringer; begrænset brug af OSCE'er eller praktiske værktøjer
- **Underrepræsentation** af mental sundhed i multikulturel uddannelse

SOSU-specifikke udfordringer

- Kommunikations- og sprogbarrierer er fortsat underbehandlede.
- Fordomme og stereotyper påvirker plejekvaliteten.
- Regionale forskelle i implementeringen (f.eks. betragter mindre områder kulturel sundhed som periferi).

Specifikke huller i Spanien

- FORINTER2 mangler eksplicit SDG 3-kobling og skal opdateres.
- EASP-kurset er begrænset i omfang (15 timer, regional rækkevidde)
- Solc Nou-projektet er uformelt og ikke indlejret i en bredere læseplansstrategi.

Muligheder og anbefalinger

Integration af læseplaner

- Udvikl og giv mandat til **dedikerede moduler** om lighed i sundhed, kulturel ydmyghed og global sundhed.
- Integrer kulturel kompetence på tværs af fag (f.eks. sociologi, kommunikation, klinisk træning).
- Brug strukturerede modeller som f.eks:
  - o Pyramidemodellen
  - o Spiral trinladder ramme
  - o Campinha-Bacote- og PTT-modellerne

Undervisning og vurdering

- Implementer **OSCE**'er og casebaserede vurderinger for anvendt kompetence.
- Tilskynd til **reflekterende praksis** og peer feedback-mekanismer.
- Brug **tværfaglig undervisning** (f.eks. antropologi, folkesundhed).
- Fremme service-learning på tværs af erhvervsuddannelser
- Integrer interkulturel kompetence som en tværgående færdighed i sundhedsuddannelserne.

Udvikling af fakulteter og institutioner

- Tilbyd **udvikling af fakultetet** inden for inkluderende pædagogik og vurdering.
- Opbyg institutionel kapacitet gennem ressourceinvesteringer og CPD-krav.

Politisk og strukturel støtte

- Håndhæv **nationale/EU-politiske mandater** for kulturel kompetence i sundhedsuddannelserne.
- Tilskynd til integration via finansiering, akkrediteringsstandarder og overvågning.
- Støt udveksling af viden og bedste praksis på tværs af grænserne.

Anbefalinger: Forbedring af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet

Baseret på undersøgelsens resultater, kvalitativ feedback og litteraturgennemgang foreslås følgende anbefalinger for at styrke integrationen af kulturel kompetence i erhvervsuddannelser inden for sundhedsområdet i overensstemmelse med verdensmål 3:

1. Institutionel integration og politisk tilpasning

- o Gør kulturel kompetence til en **obligatorisk del** af læseplanerne i sundhedssektoren, støttet af **akkrediterings- og licensorganer**.
- o Udvikl klare **institutionelle og nationale retningslinjer** for at støtte systematisk implementering.
- o Integrer kulturel kompetence **i alle studieår og -moduler**.

2. Udvikling og støtte til undervisere

- o Sørg for **uddannelse af undervisere** for at sikre, at de er velforberedte til at undervise effektivt i kulturel kompetence.
- o Inddrag **undervisere og foredragsholdere med forskellige baggrunde** for at tilbyde autentiske perspektiver.
- o Integrer kulturel **kompetence i lærernes CPD og i fornyelsen af deres kvalifikationer**.

3. Effektive pædagogiske strategier

- o Implementer **rollespil og simuleringer**, der afspejler kulturelle scenarier fra den virkelige verden.
- o Brug **realistiske casestudier** til at fremme empati og problemløsning.
- o Indarbejd **service-learning-projekter**, der sætter eleverne i forbindelse med kulturelt forskellige samfund.
- o Udvid partnerskaber med samfundsorganisationer for praktisk, interkulturel eksponering.

4. Prioritering af pensumindhold

- o Dæk nøgletemaer: patientkultur, overbevisninger, sprog, uligheder på sundhedsområdet og etnicitetsrelaterede sundhedsrisici.
- o Gå **ud over den overfladiske bevidsthed** ved at fremme en dyb forståelse af værdier og identiteter.

- o Inkluder **kulturrelateret indhold på tværs af alle relevante sundhedsfag**, ikke kun valgfag.
- o Forbind eksplicit læseplaner med SDG 3-resultater og -vurderinger.

5. Elevernes engagement og oplevelse

- o Facilitér **kulturelle udvekslinger, arrangementer med gæstetalere** og peer-to-peer-læring.
- o Fremme **aktiv refleksion** gennem diskussioner og debriefinger.
- o Sørg for **adgang til tolke** og materialer, der håndterer sprogbarrierer.
- o Inddrag migrantstemmer i skabelse og evaluering af indhold.

6. Kulturel normalisering og offentlige budskaber

- o Placer kulturel kompetence som en **central forventning i det moderne sundhedsvæsen**.
- o Opmuntre **til åbenhed, empati og solidaritet** på tværs af sundhedssektoren.
- o Anerkend og fejr **mangfoldighed som en styrke** i både pleje og uddannelse.

Anbefalinger til guidebogen

1. Forståelse af SDG-3 og kulturel kompetence

Målsætning: Giv undervisere en grundlæggende forståelse af, hvorfor kulturel kompetence er afgørende for at nå verdensmål 3.

2. Sektorspecifik SDG-3-integration i erhvervsuddannelsesområder

Målsætning: Demonstrere, hvordan SDG 3 kan integreres i forskellige sundhedsrelaterede erhvervsuddannelser.

3. Pædagogiske tilgange

Målsætning: Udstyre undervisere med undervisningsstrategier, der er klar til at blive implementeret.

4. Casestudier og eksempler

Målsætning: Fremvise succeshistorier og forskellige uddannelsesmiljøer.

5. Værktøjssæt og ressourcer

Målsætning: Tilvejebringe ressourcer, der er klar til brug i klasseværelset.

Understøttende materialer og referencer

Constantinou, C. S., & Nikitara, M. (2023). Den kulturelt kompetente sundhedsprofessionelle: RESPECT-kompetencerne fra en systematisk gennemgang af Delphi-studier. *Societies*, 13(5), 127.

<https://doi.org/10.3390/soc13050127>

Constantinou, C. S., Papageorgiou, A., Andreou, P., & McCrorie, P. (2020). Hvordan man integrerer kulturel kompetence i medicinske læseplaner: læring fra et nyt medicinsk program. *MedEdPublish*, 9, 11. <https://doi.org/10.15694/mep.2020.000011.1>

Constantinou, C. S., Papageorgiou, A., Samoutis, G., & McCrorie, P. (2017). Erhverve, anvende og aktivere viden: En pyramidemodel til at undervise i og integrere kulturel kompetence i medicinske læseplaner. *Patient Education and Counseling*, 101(6), 1147-1151.

<https://doi.org/10.1016/j.pec.2017.12.016>

Escuela Andaluza de Salud Pública. (2024). *Intervención en mediación intercultural en el ámbito sanitario*.

Escola Solc Nou. (n.d.). *Cuidem els nostres avis: projecte d'aprenentatge-servei*.

Junta de Andalucía. (2009). *FORINTER2: Formación en Interculturalidad y Migraciones*.

Vasileiou, M. (2013). *Αξιολόγηση της πολιτισμικής επάρκειας των κοινοτικών νοσηλευτών/τριών της Κύπρου* [Evaluation of the cultural competence of community nurses in Cyprus] [Master's thesis, Cyperns teknologiske universitet]. Ktisis. <https://ktisis.cut.ac.cy/handle/20.500.14279/20098>

FORINTER2 Manual ([PDF](#)) https://www.juntadeandalucia.es/sites/default/files/2020-11/1_2054_salud_materiales_didacticos_forinter.pdf

EASP-kursusinfo <https://intranet.easp.es/siga/info/Curso.aspx?idCurso=114706NA24>

Sammendrag af Solc Nou-projektet https://aprenentatgeservei.cat/wp-content/uploads/experiencies/Experiencia-APS_Cuidem-els-nostres-avis_Promoci%C3%B3-salut_CCFF.pdf

Indslusningsforløb for *flerkulturelle* elever (UVM) *Induction program for multicultural students*
<https://www.uvm.dk/publikationer/erhvervsuddannelser/2001-indslusningsforloeb-for-flerkulturelle-elever-paa-sosu-og-pgu>

E-læring for dansk som andetsprogselever (Københavns Kommune):
<https://international.kk.dk/live/learn-danish/danish-language-courses/danish-language-education-programme>

Klar til SOSU - VUC Vestegnen *Klar til erhvervsskole*: <https://vucv.dk/uddannelse/klartilsosu/>

AMU-kursus: Dansk som andetsprog - SOSU *Dansk som andetsprog EUD*:
<https://www.amukurs.dk/kurser/dansk-som-andetsprog-fi-basis-integr-sosu-22513>
<https://www.via.dk/english>